

ORATIO

Dicenda ante perceptionem corporis et sanguinis Domini edita ab ANSELMO archiepiscopo.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto, per mortem tuam mundum vivificasti, adoro et veneror hoc sanctum corpus tuum, et hunc sanctum sanguinem tuum, quod traditum, et qui effusus est pro multis in remissionem peccatorum. Deprecor clementiam tuam, misericors Domine, per horum virtutem, fac me unum de illis multis, et fac me hæc sic sentire

A per fidem et affectum, ut sentiam ea per salutis effectum : et absolve et libera servos et ancillas tuas, me et omnes qui mihi confessi sunt sua peccata, et pro quibus promisi vel obnoxius sum orare, et qui se sperant vel petunt meis orationibus apud te juvari, ab omni peccato et pœna peccati ; et fac Ecclesiam nostram continua tua protectione et consolatione lætari. Qui cum Deo Patre, etc

IN SUBSEQUENTES VERSUS MONITUM.

(De Levis, *Anecdota sacra*, p. 33.)

In quodam codice membranaceo in formam quarti, ut vocant librarii, sæculi XII, nobis oblato a fratribus Josepho et Jacobo Reycends, qui plura jam edita continebat tum S. Bernardi Clarevallensis abbatis, cum S. Anselmi Cantuariensis episcopi, et aliorum, etc., inter quæ hos paucos versus deprehendimus nondum editos, quos exscribentes luci damus.

S. ANSELMI

SALUTATIO AD DOMINUM JESUM CHRISTUM.

Christi corpus ave, sancta de virgine natum,
Viva caro, Deitas integra, verus homo.
Salve vera salus, via, vita redemptio mundi
Liberet a cunctis nos tua dextra malis.

B Christi sanguis ave, cœli sanctissime potus,
Unda salutaris crimina nostra lavans.
Sanguis ave lateris Christi de vulnere sparse
In cruce pendens unda salutaris ave.

SANCTI ANSELMI

HYMNI ET PSALTERIUM DE SANCTA VIRGINE MARIA.

303 *Hymnus ad nocturnum.*

Lux quæ lucet in tenebris,
Ex alvo nata Virginis,
Nostram nocte nos exue,
Diemque tuum indue.
MARIA Dei thalamus,
Posce te venerantibus,
Virtutibus ut splendeant,
Quos reatus obtenebrant.
Gloria tibi Domine,
Nato de sancta Virgine,
Regnanti victo funere,
Cum Patre et sancto Spiritu.
Amen.

Ad laudes

Præfulgens sol justitiæ,
Ortus de sacra Virgine,
Splendore tuo noxias
Nostras illustra tenebras.
Orientis castissima
Mater fac nobis, Domina,
Vita prorsus ut decidat
Vetus, nova proficiat.
Gloria tibi Domine, etc.

Ad primam.

O Christe proles Virginis,
Patris compar altissimi,

Per tuæ matris merita,
Dele nostra peccamina,
O mundo venerabilis,
Virgo mater mirabilis,
Maria plena gratia,
Ora pro nobis domina.
Gloria tibi Domine, etc.

Ad tertiam

Quem credimus ex Virgine
Natum, benigne Domine;
Sit nobis hæc confessio,
Peccatorum remissio.
Quæ genuisti filium

A summo Patre genitum,
Per hæc tua nos merita,
A lapsu mortis libera.

Gloria tibi Domine, etc.

Ad sextam.

Nate summe rex utero
Mariæ de Virgineo,
Emunda nos a vitiis,
Et orna sanctis meritis.

Dei mater, o domina,
Sublimis tanta gratia;
Tua, fac, exaltatio.

Sit nostra relevatio.

Gloria tibi, etc.

Ad nonam.

Fili Mariæ virginis,
Da nobis ejus meritis
A peccatis resurgere,
Et ad vitam pertingere.

Cujus es factus filius,
Deus, pro peccatoribus,
Hoc qui fide pronuntiant,
Fac ut salutem sentiant.

Gloria tibi, etc.

Ad vespas.

Sol casto nascens utero,
Vesperascente sæculo,
Illustra nos perpetue,
Nec declines in vespere.

Æterni solis genitrix,
Tuis hoc sanctis meritis
Age quo perpes maneat
Nobis, nec unquam decadat.

Gloria tibi, etc.

Ad completorium.

De casta nobis oriens
Matre dies indesinens,
Jugi nos fove lumine,
Culpæque noctem remove.

Mater dici perpetis,
Obsiste nostris tenebris,
Ne lucem nobis dissipent,
Et nos delictis implicent.

Gloria tibi, etc.

Salutatio deprecatoria, ante Psalterium beatæ Virginis dicenda.

Salve Regina mater misericordiae, vita, dulcedo, et spes nostra salve. Ad te clamamus exsules filii Evæ: ad te suspiramus gementes, et flentes in hac lacrymarum valle. Eia ergo advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte, et Jesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exsilium ostende: O clemens! o pia! o dulcis gloriosa Domina nostra, pro nobis intercede.

PSALTERIUM DOMINÆ NOSTRÆ

(PART 1).

Ave mater advocati,
Qui beatus consilio,
Aula ventris incorrupti
Processit ut ex thalamo.

Beatus vir qui non abiit, etc.

Ave mater, cujus partus
Postulavit Deum Patrem,
Et accepit, quas redemit,
Gentes in hæreditatem.

Postula, etc.

Ave mater, cujus partus
Obdormiens patiando,
In sepulcro soporatus,
Mortem vicit resurgendo.

Gloria tibi, etc.

Ego dormivi, etc.

Ave mater, cujus partus
Nobis dedit in sanguine,
Ut signetur baptizatus
Divinitatis lumine.

Gloria tibi, etc.

Signatum est, etc.

Ave mater, cujus nos filius
Scuto bonæ voluntatis
Induit propitius,
Lux immensæ majestatis.

Scuto bonæ, etc.

Ave thronus Deitatis,
In quo Deus majestatis
Dignatur homo fieri.

...

Unde nostras animas
Eripuit in gratia;
Et quas effecit liberas,
Salvas fecit in gloria.

Convertere, etc.

Ave mater, cujus partus
Sua facit justitia
Ut in nobis Patris ejus
Sint justa adjutoria.

Justum adjutorium meum a Domino.

Ave nostra advocatrix,
Atque vitæ reparatrix:
Cujus partus super ipsos
Dominus est cæli thronos.

Quoniam elevata est, etc.

Ave Sion, in qua Deus
Habitavit homo factus:
In quo sperant enixius
Qui noverunt nomen ejus.

Et sperent in te, etc.

Ave Virgo singularis,
Placens aula virginalis,
Cujus in templo Dominus
Et in cælo sedes ejus.

304 *Dominus in templo, etc.*

Ave, cujus in filio
Salutem Pater posuit,
In quo sicut in unico
Fidem nostram constituit.

Ponam in salutari, etc.

Ave, de cujus filia
Salutari Dei Patris,
Exsultamus in Domino,
Qui bona tribuit nobis.

Exsultavit cor meum, etc.

Ave nostra advocatrix,
Captivorum liberatrix,
De qua Sion Emmanuel
Salutare sit Israel.

Quis dabit, etc.

Ave, cujus mons filius.
Dei Patris est unicus,
In quo sancti requiescunt,
Qui veritatem diligunt.

Domine, quis habitabit, etc.

Ave regina virginum,
Mater Virgo post filium,
Cujus partus hæreditas
In lætis est præclara.

Funes ceciderunt, etc.

Ave mater, quem prædicat
In te nostra mortalitas,
Quia tuus mirificat
Partus misericordias.

Mirificat misericordias, etc.

Ave, quam laudant spiritus,
Cui virtus omnis concinit,
De cujus cælo Dominus
Nube carnis intonuit.

Et intonuit, etc.

Ave, cujus virgineo
Deus processit thalamo,
Dotali nobis gratia
Se præbens in sponsalia.

In sole, etc.

Ave Sion, de qua Deus
Nos tuetur incarnatus,
Memor nostri libaminis
In pace sui corporis.

Memor sit, etc.

Ave mater, cujus partum
Cælestis Pater unicam
In sæculum dat gentibus
In benedictionibus,

Quoniam dabit, etc.

Ave mater, cujus partum
Panem vitæ nobis factum,
Pingues terræ ex quo vivunt
Et manducant et adorant.

Manducaverunt, etc.

Ave nostra advocatrix,
Cujus partus mensa Patris

Est nobis consolatio,
Ne frangat tribulatio.

Parasti in conspectu, etc.

Ave Regina gratiæ,
Cujus partus Rex gloriæ
Rex est virtutum Dominus,
Lux de luce Christus Deus.

Quis est iste, etc.

Ave, cujus virgineo
Processit ex sacrario,
Una salus omni mundo,
Dulcis Deus, rectus homo.

Dulcis et rectus, etc.

Ave nostra advocatrix,
Et lapsorum reparatrix,
De qua Deus factus homo.
Solus stetit in directo.

Puer meus, etc.

Ave mater cujus sponsus
Et creator et filius,
Deus illuminatio,
Salus est et protectio.

Idem.

Ave mater redemptoris,
Caro cujus effloruit,
Quando passus gustum mortis
De sepulcro resurrexit.

Et resurrexit, etc.

Ave mater castitatis
De qua Deus majestatis
Scripturarum voces pluit,
Et virtutes intonuit.

Vox Dei super aquas, etc.

Ave mater, cujus partus
Resurgendo nobis factus
Matutina lætitia,
Nostra spes est, et gloria.

Ad vesperum, etc.

Ave cœlestis domina,
Cujus partus justitia
Est nostra liberatio,
Et in Deum protectio.

Esto mihi in Deum, etc.

Ave mater singularis,
Cujus hæc est fecunditas,
Qua beatis viris,
Omnis remittitur iniquitas

Idem ipse.

Ave stella virginialis,
Cujus partus singularis
De eythara nos docuit,
In cruce quando obiit.

Ipsi tunc bene psallimus
Decem chordis psalterii;
Ad ipsum cum referimus
Decalogum mysterii.

Constituimini Deo in cytharis, etc.

Ave mater, cujus partus
Cibus vitæ nobis factus,

Gustare dedit mentibus

Quam suavis est Dominus.

Benedicam Dominum, etc.

Ave mater, cujus partus
Salus nobis est effectus;
Effusa datur framea,
Quæ scidit nostra vulnera.

Effunde frameam, etc.

Ave mater, cujus partus
Torrens summæ voluptatis
Verbum Patris homo factus,
Fons vitæ est splendor lucis.

Inebriasti me, etc.

Ave cœlestis janua,
Qua processit Emmanuel,
Cujus lumen justitia,
Judicium meridies.

Et educet quasi, etc.

Ave mater, quæ gaudium
Peperisti fidelium,
Ante quem desiderium.
Manet se diligentium.

Per ipsam noster genitus
Patri non est absconditus,
Dum se facit advocatum,
Pium præbens exauditum.

Domine, ante te, etc.

Ave mater, de qua nostra
Processit exspectatio.
In qua nostra substantia
Patris consedit solio.

Et nunc quæ est, etc.

Ave mater, cujus partus
Se pro nobis holocaustum
Fecit Deus caro factus,
Solus nostrum remedium.

Holocaustum improprium, etc.

Ave mater, cujus partus
Nostras sanavit animas,
Solus potens advocatus,
Agens causas, solvens culpas.

Ego dixi Domine, etc.

Ave mater castitatis,
Cujus laudes sonus fiunt epulantis,
Scripturarum cibi dulces,
In voce confessionis.

In voce exsultationis, etc.

Ave mater pietatis,
Cujus partus est altare Dei Patris.
Lætificans intuitus
Juventutis nostræ mentis.

Et introibo, etc.

Ave, quæ Patri brachium
Peperisti Jesum Christum,
Cujus illuminatio,
Vultus Dei sit visio.

Sed dextera tua, etc.

Ave, cujus visceribus
Deus Pater ingenuus

Eructavit verbum bonum,
Scilicet unigenitum.

Idem

Ave, cujus altissimus
Sacravit tabernaculum,
Paternæ lucis radius
Factus nobis remedium.

Fluminis, etc.

Ave mater, cujus partus
Nostra salus est effectus,
Unde clamat nobis Psalmus,
Plaudite gentes manibus.

Idem.

Ave cœlestis mansio,
De cujus templi medio
Suscepimus incarnatam
Dei misericordiam.

Suscepimus, etc.

Ave cœli introitus,
Divina habitatio,
Cujus est nobis filius
Et frater, et redemptio.

Frater non redemit, etc.

Ave Sion gloriosa,
De qua nobis manifesta
Fit carne Verbi facies
Decoris Dei specie.

A solis ortu, etc.

Ave cœlestis janua,
Qua Dei Patris unica
Processit nobis reddita
Salutaris lætitia.

Redde mihi, etc.

PARS II PSALTERII B. MARIE VIRGINIS.

Ave mater, cujus partus,
Ut oliva fructifera,
Patibulum crucis passus,
Totus fluxit in gratia.

Ego autem, etc.

Ave mater, cujus partus
305 Sine culpa fuit unus,
Qui nec traxit origine
Culpam natus ex Virgine.

Ave mater, cujus partus
Cœlestis Patris unicus
Nobis voluntarium
Est factus sacrificium.

Voluntarie, etc.

Ave, ex qua Christus ortus
Vespere Pascha docuit,
Ad Pilatum mane ductus
Veritatem nuntiavit.

Meridie crucifixus
A Patre est exauditus;
Et moriens mortem vitæ,
Qui de morte resurrexit.

Vespere et mane, etc.

Ave Regina virginum,
Lætitia fidelium,

Quæ peperisti gaudium
In lumine viventium.
Quoniam eripuisti, etc.
Ave, cujus est filius
Super cœlos exaltatus,
Et ipsius gloria
In omnia terrestria.
Exaltare super cœlos, etc.
Ave, de qua natus
Utique est justus fructus,
Judicans eos in terra,
Ut exaltet ad æterna.
Et dicet homo, etc.
Ave, cujus in arcanis
Incarnatum Verbum Patris,
Et cucurrit sine culpa,
Et direxit in gloria.
Neque iniquitas, etc.
Ave, de qua Patris Verbum
Causa nostri caro factum,
In Idumæam gentium
Extendit cœleamentum.
In Idumæam, etc.
Ave mater, cujus solus
Deus et homo filius
A finibus terræ clamat,
Dum nos sibi membra sonat.
A finibus terræ, etc.
Ave mater, cujus partum
Semel est Deus locutus,
Dum Verbum Patris unicum
Tuus est vere filius.
Semel locutus est, etc.
Ave stella cœlestium,
Pariens lucem gentium
Partum cujus adoramus,
Dum de luce vigilamus.
Idem.
Ave justorum gaudium,
In cujus sperant filium,
Et laudantur recti corde,
Ut lætentur in requie.
Lætabitur justus, etc.
Ave Sion illa pacis,
In qua decet hymnus Deum,
Aulam tuæ castitatis
Qui sibi fecit thalamum.
Idem.
Ave, de cujus filio
Jubilamus Deo Patri,
Psalmos damus et laudamus,
Et in Psalmis jubilamus.
Idem.
Ave terra, quæ dedisti
Fructum Deo consistendi,
Cujus est benedictio
Vera sui cognitio.

Ut cognoscamus, etc.
Ave templum Hierusalem,
Habens cœlestem speciem,
A cujus sanctuario
Processit Patris visio.
Confirma hoc, Deus, etc.
Ave, per quam salva
Fit confitens Sion nostra
Et quibus datur gratia,
Inhabitabunt in ea.
Quoniam Deus salvam, etc.
Ave, per cujus filium
Deus in adjutorium
Pater festinans gentium,
Intendit ad adjuvandum.
Idem.
Ave secretum Virginis,
Quo processit lux luminis,
Et adjecit super omnem
Jesus Christus laudem.
Pater enim potestatis
Cunctas creans innotuit;
Pater vero dulcedinis
In Christo nobis claruit.
Ego autem semper sperabo, etc.
Ave vellus puritatis
In quo Deus majestatis
Inundans tanquam pluvia
Distillavit in gratia.
Descendet sicut, etc.
Ave, cujus est filius
Rectis corde bonus Deus,
Qui in eum convertitur,
Plenos dies consequitur.
Ideo convertetur, etc.
Ave terra virginea,
In cujus Deus medio
Salutis est mysteria
Operatus in Filio.
Deus autem Rex noster, etc.
Ave potens virtutibus,
Cujus in cruce Filius
Exsultans justis cornua
Peccati fregit vincula.
Et omnia cornua, etc.
Ave, cujus est Filius
Notus in Judæa Deus,
In Israel nomen ejus
Magnum recte credentibus.
Idem.
Ave mater, ex qua notam
Fecit Pater manum suam,
Et populos in brachio
Redemit unigenito.
Notam fecisti, etc.
Ave mater, de qua nobis
Angelorum natus panis
Nos revocat et reficit,

Et in seipso perficit.
Panem angelorum, etc.
Ave Regina gaudii,
Cujus cœlestis filii
Christianus est populus.
Et oves pascuæ ejus.
Nos autem populus, etc.
Ave, de qua Deus summus
In sinu Patris unicus,
Qui sedet super Cherubim
Apparet coram Effraim.
Qui sedet, etc.
Ave, ex qua Christus
Non est nobis recens Deus,
Qui Deo Patri Filius
Est æterno cœternus.
Audi populus, etc.
Ave cujus est filius
Deus Decorum Dominus,
Solutus Deus dijudicans,
Et in se beatificans. *Idem.*
Ave stella paradisi,
Mater illius filii
Qui solus est altissimus,
Et nomen ei Dominus.
Et cognoscant, etc.
Ave stella virginalis,
Cujus partus lator legis
Est in sinu Dei Patris,
Dator benedictionis.
Etenim benedictionem, etc.
Ave terra benedicta,
Sanctificans mysteria,
Cujus sacra fecunditas
Dei Patris est veritas.
Veritas, etc.
Ave mater, cujus partum
Omnes gentes verum Deum
Adorant et glorificant,
Confitentur, magnificant.
Inclino, etc.
Ave cœlestis civitas,
Cujus Deus fecunditas.
Ave Sion, in qua natus
Est fundator ipse tuus.
Nunquid Sion, etc.
Ave mater veri Dei,
Qui pro nobis est mortuus,
Portas confregit inferi,
In mortuis liber solus.
Æstimatus sum, etc.
Ave cœleste lilium,
Per florem cujus unicum
Fidelibus est æternum
Testamentum dispositum.
Disposui, etc.
Ave, cujus est filius
Refugium nobis factus,
Per carnis contubernium,

Quod est vitæ remedium.
Idem.
 Ave splendor singularis,
 Cujus virtus virginalis
 Fecit nobis altissimum
 Deum Patrem refugium.
Dicit Domino, etc.
 Ave bonum virginalis,
 Quod Domino confitemur,
 Cum Virgine peperisse
 Deum verum profitemur.
Idem.
 Ave decor virginalis,
 Quem Verbum Patris induit;
 Cum de fonte castitatis
 Nostra carne se præcinxit.
Idem.
 Ave mater, cujus partus
 Ultionum Rex Dominus,
 Libertatem plene egit,
 Cum de morte resurrexit.
Idem.
 Ave mater puerpera,
 Cujus regali filio
306 Jubilamus in gratias
 Deo salutari nostro
Idem.
 Ave, de cujus filio
 Cantamus novum canticum,
 Cujus carnis commercio
 Salus est facta gentium.
Idem.
 Ave mater gloriosa,
 Lux solaris, clara stella,
 De qua justus, lux, est orta,
 Rectis corde lætitia.
Lux orta est, etc.
 Ave mater, qua processit
 Qui fecit mirabilia
 Cujus sibi non salvavit
 Sua virtute dextera.
Salvavit, etc.
 Ave Regis sacrarium,
 Cujus honor judicium,
 Pedum cujus est scabellum
 Sumptæ carnis indumentum.
Exaltare, etc.
 Ave cujus fecunditas
 Est divina suavitas,
 Cujus misericordia
 Est in æterna sæcula.
Laudate nomen ejus, etc.
 Ave mater gratiarum,
 Quæ peperisti Dominum:
 Ipsi misericordiam
 Cantamus et judicium.
Idem.
 PARS III.
 Ave, per quam Sion nostra

Videbitur in gloria;
 Cujus partus sunt opera
 Omnis simul creatura.
Quoniam ædificavit Dominus, etc.
 Ave, cujus sacrariis
 Ille processit filius,
 Cujus est admirabilis
 Omni loco dominatus.
*Benedicite Domino omnia opera
 ejus in om., etc.*
 Ave, de cujus intimis
 Decorem Deus induit,
 Et nostræ vestis fidei
 Ut lumine se vestivit.
Confessionem, etc.
 Ave stella Paradisi,
 Cujus lumen adoramus,
 In laudes tui filii
 Alleluja dum cantamus.
Titulus Psalmi, Alleluja.
 Ave stella cœlestium,
 Alleluja fidelium,
 Per quam Dei inter gentes
 Nuntiantur omnes laudes.
Item Alleluja in titulo.
 Ave mater, cui redempti
 De manibus inimici,
 Induti stola gemina
 Duplex dicunt Alleluja
Duplex Alleluja in tit.
 Ave mater, ex qua Deus
 Deducitur incarnatus
 In munitam civitatem,
 Ecclesiæ firmans fidem
Quia deducet, etc.
 Ave de cujus filio
 Laudes Pater non tacuit,
 Ipsumque de sepulcro
 A mortuis suscitavit.
Idem.
 Ave David tu filia,
 Ex qua nostra substantia
 Sedet in Patris dextra,
 Jesus Christus in gloria.
Idem.
 Ave Regina virginum,
 Quæ peperisti filium,
 Qui factus est redemptio
 A Patre missa populo.
Redemptionem, etc.
 Ave mater veræ lucis,
 Ex qua natus in tenebris
 Lumen rectis corde Deus
 Misericors est, et justus.
Exortum est, etc.
 Ave mater, cujus partus
 Super gentes est excelsus,
 Respiciens humilia
 Et in cœlo et in terra.

Quis sicut Dominus, etc.
 Ave mater, cujus partum
 Non laudabunt in infernum;
 Sed nos ipsi, qui vivimus,
 Domino benedicimus.
Non mortui, etc.
 Ave mater, cujus partus
 Deo Patri sit acceptus
 In vivorum regione,
 Qua vivunt ejus morte.
Placebo, etc.
 Ave mater, cujus partus
 Salutari nos calice
 Comparavit crucifixus,
 Aqua simul et sanguine.
Calicem, etc.
 Ave, per quam confirmata
 Dei misericordia
 Veritatem prophetiæ
 Aperuit et gratiæ.
Quoniam confirmata, etc.
 Ave mater, ex qua Deus
 Illuxit Dei Filius,
 Conceptus sancto Spiritu,
 Et resurgens ex obitu.
Benedictus qui venit, etc.
 Ave mater per quam via
 Immaculata patuit,
 Qui a Deo flore
 Virginitas effloruit.
Idem.
 Ave mater hujus partus,
 Ad quem fide proclamamus,
 Ut sit pius exauditor,
 Ne valeat tribulator.
Idem.
 Ave mater, qua processit
 Jesus Christus Emmanuel,
 Qui non dormit, sed custodit
 Verus protector Israel.
Ecce non dormit, etc.
 Ave mater hujus Regis,
 Cujus sedes judicantis
 Sedebunt in judicio,
 Ad contitendum Domino.
Quia illic, etc.
 Ave mater, cujus partus
 Deus in cœlis habitat,
 In sanctorum dum mentibus
 Dulcedine sua regnat.
Idem.
 Ave, cujus in filium
 Proclamat fides martyrum;
 Nisi Deus adjuvisset,
 Persecutor deglutisset.
Cum exurgerent, etc.
 Ave, cujus in filio
 Qui confidunt ex animo,

Ut mons Sion fluit Deo,
In quo pacis est visio.

Idem.

Ave, cujus in filio
Facti sumus consolati
Et replentur ex gaudio
Captivitate exuti.

Idem.

Ave cœlestis Domina,
Cujus fructus merces sumus,
Ejus morte pretiosa
Quia vitam recepimus.

Cum dederit, etc.

Ave mater singularis,
Cujus partus Emmanuel,
Commercio suæ carnis
Effectus est pax Israel.

Ut videas, etc.

Ave mater summi Regis,
Cujus est benedictio
Vitæ semper æternalis
Sempiterna possessio.

Et non dixerunt, etc.

Ave, cujus in filio
Hæc est misericordia,
Ut fiat suo populo
Redemptio copiosa.

Quia apud Dominum, etc.

Ave, cujus in filium
Verus jam sperat Israel,
Qui non elatus moribus
De se sensit humiliter.

Speret Israel, etc.

Ave mater, Virgo pura,
Cujus partus homo Deus
Sedet in Patris dextera,
Deus David et filius.

Idem.

Ave, cujus in filii
Habitamus sic ovili,
Sicut illa germanitas,
Quam regit una charitas.

Idem.

Ave, cujus in filii
Inhabitamus atriis,
In ipsius quando fide
Dilatamur charitate.

Qui statis, etc.

Ave mater, in qua Deus
Est ex Sion benedictus,
Qui habitat Hierusalem,
Pacis habens visionem.

Benedictus Deus ex Sion, etc.

Ave, cujus in filio
Confitemur Patri Deo;
Quoniam sit in sæcula
Ejus misericordia.

Idem.

Ave, terra benedicta,

In qua cantatur canticum,
Quod in terra aliena
Cantari non est licitum.

307 *Quomodo cantabimus, etc.*

Ave, cujus filium
Dei Patris verum templum,
Prout decet, adoramus,
Dum credentes confitemur.

In conspectu, etc.

Ave, cujus partus
In tumultu soporatus
Sicut diem noctem fecit;
Cum de nocte surrexit.

Quia tenebræ, etc.

Ave, cujus est filii
Pater virtus salutaris,
Agentis in die belli
Vim nostræ redemptionis.
Domine, Domine virtus salutis meæ.

Ave mater, cujus partus
Viam fecit singularis,
Donec peregit transitus,
Quibus vitam dedit nobis.

Cadent in retiaculo, etc.

Ave mater, cujus partum
Expectabant omnes justii;
Donec Pater genus nostrum
Retribuit ejus morti.

Educ de custodia, etc.

Ave mater hujus partus,
Cujus nos ducit spiritus
In terram rectitudinis,
Terram resurrectionis.

Spiritus tuus bonus, etc.

Ave mater, cujus partus,
Dum virtutes fulguravit,
Infideles principatus
Sua morte dissipavit.

Fulgura, etc.

Ave mater, cujus partus
Laudabilis est Dominus,
Et magnitudinis ejus
Non est finis nec terminus.

Magnus Dominus, etc.

Ave mater, cujus partus
Vere solvit compeditos;
Quia sola fides ejus
Illuminat mente cæcos.

Dominus solvit, etc.

Ave mater, cujus partus
Ædificat Hierusalem;
Dum clementer nos ad ejus
Coadunat visionem.

Ædificans, etc.

Ave mater, cujus partum
Laudat illa Hierusalem,
Et suspirat in æternum
Cujus fines dedit pacem.

Qui posuit fines, etc.

Ave mater, cujus partus
Ex debita Justitia
Laudant cives angelorum,
Laudat omnis creatura.
Laudate eum omnes angeli, etc.

Ave, de cujus filio
Sion exsultant filii;
Dum de ejus consortio
Sanctorum gaudent animæ.

Exsultabunt sancti, etc.

Ave mater, cujus partum
In tympanis meritorum
Sancti laudant ex gratia,
Mortificantes vitia.
Laudate Dominum in tympano, etc.

CONCLUSIO SALUTATIONUM.

Ave gemma singularis,
Habens scripta mysteria
In æterni Pontificis
Rationali posita.

Ave lamina aurea,
In te ipsa circumscripta,
Nomen propitiabile,
Quod est indicibile.

Ave sola virginitas,
Cujus Deus fecunditas,
Nostrum superhumeralis
Divina sit ex virtute.

Postea dicenda est antiphona :

Ave Regina cœlorum, etc.

Post quam est hæc altera:

Gaude Dei genitrix Virgo imma-
[culata;
Gaude, quæ gaudium ab Angelo
[suscepisti,
Gaude, quæ genuisti æterni lumi-
[nis charitatem,
Gaude, mater pietatis et misericor-
[diæ;

Gaude, sancta Dei genitrix virgo;
Tu sola mater innupta;
Te laudat omnis factura
Genitricem lucis;

Sis pro nobis, quæsumus, pia in-
[terventrix.

Oratio : Deus qui de beatæ, etc.

HYMNI I IN LAUDEM S. DEIPARÆ.

O Maria, nomen bonum,
Nomen memorabile :
O nomen quod melius est
Quam multæ divitiæ !

Balsamum aromatizans,
Thus miræ fragrantis,
Flos æternus, rasa senis,
Lignum semper viride.

Stella solis claritatem
Suo vincens jubare :
Semper mater, quia nunquam
Eris sine sobole.

Speciosa, et suavis
 Canticum lætitiæ;
 Prædicanda, et laudanda
 Privatum et publice.
 Non hic tantum, sed in tota
 Mundi latitudine,
 Et in cœlis, angelorum
 Dulci modulamine.
 Quam amare nolle nullus
 Potest sine crimine;
 Cui placare, fide stare,
 Et Deo est vivere.
 Dum nos tibi commendamus,
 Vota nostra suscipe:
 Dum te proni salutamus
 Quamvis hoc rarissime
 Ave tibi coram tua
 Dicentem imagine,
 Incorrupta et secunda;
 Noli me despiciere.
 Cœlum cœli, domus Dei,
 Vas misericordiæ,
 Pronum vero tibi constat,
 Et omnino facile.
 Ad quoscunque velis usu:
 Angelos transmittere
 Quod exempla multa probant,
 Quæ longum est ponere.
 Ideoque sanctum nobis
 Gabrielem dirige,
 Qui te matrem Dei sui
 Salutavit congrue.
 Atque sancto gravidandam
 Præconavit flamine,
 Absque generatione
 Naturalis copulæ.
 Ipsum ergo ad te nobis
 Causidicum tribue,
 Uti tibi preces nostras
 Dignetur suggerere.
 Cœlestique corda nostra
 Curet medicamine,
 Quoniam sunt vanitati
 Subdita superflue.
 Sed tu, mater gloriosa,
 Miseris compatere,
 Tendens autem, si quis petit
 Sua vincula solvere.
 Nec dedignans miserorum
 Ærumnas attendere:
 Sed parata invocanti
 Cuilibet succurrere.
 O patrona peccatorum;
 Huc ad nos convertere:
 Illustrato terras nostras,
 Vultus tui sidere.
 Et ex illa sede tua
 Donum istam respice,
 Et commenda Salvatori

Locum hunc assidue.
 Ac benigne nostri memor
 Nos a malis eripe:
 Beneficiisque tuis
 Incessanter refove.
 Qui nos tibi commendamus
 Satis necessarie,
 Implorantes opem tuam,
 Super nos descendere:
 Pro peccatis quippe nostris
 Tribulamur undique,
 Et prævaluerunt in nos
 Hostium insidiæ.
 Qui nos dente genuino
 Non cessant corrodere:
 Heu miseri! cur sum natus
 Tanta mala cernere?
 Mater pia, stella maris,
 In hoc consolare me,
 Et amico Dei magno
 Nicolao condole.
 Et ancillæ Dei piæ
 Cunegundi condole,
 Cujus pene jam defecit
 Honor Reipublicæ,
 Esto ejus interventu
 Custos hujus vineæ,
 Et circumdans eam muro
 Rapientes ab igne.
 Palmites, quos produxi,
 Benedic et protege:
 Ipsa quippe te dilexit
 Affectuosissime.
 Semper ardens esse tuæ
 Commoda Ecclesiæ.
 Ergo et tu servos ejus
 Consequenter dilige.
 Consolare destitutos,
 Lapsis manum porrige,
308 Et educ de luto fecis,
 Et lacu miseriæ.
 Nec nos mortis sempiternæ
 Comprehendant tenebræ:
 Sed illustret mentes nostras
 Lux cœlestis gratiæ.
 Donec cujus sordes tantas
 Possumus evadere:
 Quibus membra suos mundus
 Polluit nefarie.
 Tu es enim mater Christi,
 Suavis memoriæ,
 Ob quam nobis sunt apertæ
 Paradisi januæ.
 Quæ tam potens es in omni
 Bonitatis opere,
 Ut omnino sit beatum,
 Qualis sis agnoscere.
 Benedictum nomen ejus,
 Sanctum et terribile,

Qui per orbem tuum nomen
 Fecit esse celebre.
 Per quam posset reis suis
 Peccata remittere.
 Semper quæso, pia Virgo
 Mei reminiscere.
 Semperque veritatis
 Dona mihi obtine,
 Ut me suo tueatur
 Sacro moderamine.
 Sitque meæ prece tua
 Consolator animæ,
 Et infundat peccatrici
 Oleum in lampade.
 Quo parata possit sponso
 Cœlesti occurrere.
 Ave Virgo singularis,
 Sumens hoc benigniter,
 Ave templum gratiarum
 Omnium capabile:
 Ave cujus peccatores
 Pascunt eleemosynæ.
 Gaude felix, et ex ipsius
 Unam mihi tribue,
 Ut sublata per hanc omni
 Hostium formidine,
 Sine fine possim Deo
 Gratias rependere.
 Benedicant te per ævum
 Virtutes angelicæ.
 Et ad laudem Creatoris
 Te in omni tempore,
 Omnes sancti benedicant
 Et tu me, et ego te.
 Hymnus secundus in diversis BEA-
 TÆ DEI GENITRICIS CANTANDUS
 SOLEMNIIS.
 Ave sponsa insponsata,
 Per quam orbis prorsus lapsi
 Facta est ereptio,
 Ave per quam primæ matris
 Est Evæ redemptio,
 Sancta Maria, ora pro nobis.
 Ave sponsa, etc.
 Altitudo cogitandi
 Tu inaccessibleis,
 Invisibile profundum
 Angelorum oculis.
 Καίρι κχαριτομένη
 Θεοτόκος πάρθενε,
 Sancta Dei genitrix, ora pro nobis.
 Ave sponsa, etc.
 Omnia portantem portans,
 Solium imperii
 Tu stella demonstrans solem,
 Sol diæ mystici;
 Occidentis astrum mundi,
 Luminis conspicui,
 Sancta Virgo virginum, ora pro
 [nobis,

Ave sponsa, etc.
 Incarnationis divæ
 Uterus tu factus es.
 Per quam renovatur omnis
 Creaturæ species,
 Cum qua adoratur factor
 Et origo omnium.
 Angelorum Domina, ora pro nobis.
Ave sponsa, etc.
 Tu exstans initiatrix
 Arcani consilii
 Mirandorum veræ Christi
 Operum primitiæ,
 Dogmatum illius exstans
 Tu fons et initium,
 Cælorum Regina, ora pro nobis.
Ave sponsa, etc.
 Scala tu cælestis, per quam
 Descendit ipse Deus,

Sponsa traducens terrena
 Super cælestia.
 Tu mater innupta omni
 Honore superior,
 Virgo perpetua, ora pro nobis.
Ave sponsa, etc.
 Dæmonum forte lamentum,
 Mæror et tristitia;
 Angelorum, sed bonorum
 Laus, decus, et gloria.
 Electorum tu cunctorum
 Satians lætitia.
 Templum Domini, ora pro nobis.
Ave sponsa, etc.
 Generans perennem lucem
 Et inaccessibilem;
 Sophorum super ascendens
 Omnium scientiam;
 Animarum tu sanctarum

Splendor et prudentia.
 Sacrarium Spiritus sancti, ora pro
 [nobis.]

Ave sponsa, etc.
 Civicam vitæ coronam
 Fructu ventris germinans;
 Possidens divinitatem,
 Et in ea pullulans;
 Nutricans humanitatem,
 Et eam agricolans,
 Tu sola sine exemplo, ora pro no-
 [bis.]
Virginitas illa, cui sunt sua salva
 [sigilla,
Et secunda tamen, det nobis dulce
 [juvamen.]

S. ANSELMI

VERSUS

DE PRÆDECESSORE SUO LANFRANCO.

Archiepiscopi non divitias, nec honores
 Lanfrancus subiit, sed curas atque labores.
 Natus in Italia, Papiensi de regione,
 Civibus egregiis, et honesta conditione.
 Monachus atque prior Becci fuit, hinc Cadomensis
 Abbas; post præsul primas et Cantuariensis.
 Totius Anglorum fuit Ecclesiæ reparator,
 Et Northmannorum nihilominus auxiliator.
 Hujus doctrinam pars maxima senserat orbis;
 Et commune fuit viduis solamen et orbis,
 Claudis, contractis, leprosis, dæmoniosis,
 Surdis et cæcis, nec non aliis vitiosis.
 Post exhortamen non sprexit ferre juvamen;
 Sed dum vixit, erat spes omnibus atque levamen.
 Et quamvis epulæ cum potu deliciosæ,
 Et vestes fuerant sibi molles et pretiosæ,
 Ipse tamen tectus fuit asperitatis amictu;
 Semper de vili vivens et paupere victu.
 Verus justitiæ, non falsus in ordine cultor,
 Nequitiaque fuit rectissimus et pius ultor.
 Asper in elatos, nulli pro munere supplex,
 Innocuisque bonis et nullo tempore duplex.
 Castus et incestis parcendo subveniebat,
 Justus et injustos tolerando corripiebat.
 Sic alios curans, pastoris opus faciebat,
 Sic se conservans, Domino per cuncta placebat.

A Hic vir tam sapiens, et in hoc luctamine fortis,
 Non potuit tandem laqueos evadere mortis.
 O quantos miseri tunc invenere dolores!
 Et gens Anglorum, quantos amisit honores!
 Quo gemitu clerus, quo fletu monachus orat!
 Et quantus dolor est quo sexus uterque laborat!
 Si quis confidit totum se dicere posse,
 Hunc ego confirmo non totum dicere nosse.
 Et qui Lanfranco se judicat æquiparandum,
 Illum jure facit præsumptio vituperandum.
 Sole sub undecima geminos subeunte dieta,
 Felicis vitæ sibi ponitur ultima meta.
 Regum Rex æterne Deus, rerumque creator,
 Sis sibi perpetuus defensor et auxiliator.
 Virgo Redemptoris mundi sanctissima mater,
 B Illum conserva, ne spiritus atterat ater.
 Omnes electi, precibus meritisque juvate
 Lanfrancum vestris, et vobis consociate.
 Vos quoque qui vitam gratanter adhuc retinetis,
 Et spem venturæ, donec superestis, habetis,
 Hortor et admoneo quod eidem subveniatis,
 Ut quod feceritis, post mortem percipiatis.
 Nam qui propter eum supplex et sedulus orat,
 Pro semet supplex et sedulus ipse laborat.
 Amen.